

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Aralık sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Ocak ayında görüşmek üzere!

Editörler:

[Burcu Çelik Gökçen](#)
[Umut Alperen Öztürk](#)
[Melda İz](#)

Anonim Şirketlerde Haklı Nedenle Fesih Sebeplerine Genel Bir Bakış

Haklı nedenle fesih Türk Ticaret Kanunu madde 531'de düzenlenmiş fakat bu sebeplerin neler olabileceği kanunda sayılmamıştır. Haklı sebeple fesih örnekleri gerek mahkeme kararlarıyla gerekse de doktrindeki görüşlerle somutlaştırılmaya ve sınırı çizilmeye çalışılmıştır. Haklı nedenle fesih hakkı, çoğunluğa karşı azınlık hakkının korunduğu bir hukuki araçtır. Azınlığın bu hakkını kullanırken her türlü sebebi haklı sebep göstermesi, bu sebeplerinin keyfi olması halinde bu hakkın kullanılması Türk Medeni Kanunu m.2'ye yani dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacaktır. [\(Sayfa 2\)](#)

Bekletici Mesele Kavramı ve Hukuk Mahkemesinin Ceza Mahkemesi Kararını Bekletici Mesele Yapması

Yargıtay 22. H.D. 2016/32592 E., 2016/29150 K. sayılı kararında "Bir davadaki asıl sorun hakkında karar verilebilmesi için daha önce çözülmesi gereken bir sorunun başka bir mahkeme tarafından başka bir davada karara bağlanması gereken hallerde bekletici mesele söz konusu olur. Derdest olan bir davanın sonuçlanmasının başka bir davada bekletici sorun yapılabilmesi için bekletici mesele yapılacak davanın başka bir mahkemede görülmekte olması ve iki dava arasında bağlantı bulunması gerekir." şeklinde bekletici meseleyi tanımlamıştır. [\(Sayfa 9\)](#)

Know-How Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Benzer Sözleşme Türleri İle Kıyası

Know-how terimi uluslararası geçerlilik kazanmış bir terim olup Türk Hukuku da dahil olmak üzere farklı hukuk sistemlerine tercüme edilmeden alınmıştır. Know-how, dünyadaki sınav ve teknolojik gelişmelerle birlikte kullanılmaya başlanan bir kavram olarak öncelikle gelişmiş ülkelerde doğduğundan ve akabinde gelişmekte olan ülkelere ihraç edildiğinden bahsedilebilir. Gelişmiş ülkelerde Ar-Ge faaliyetlerine daha fazla finansal kaynak ve emek ayırıldığından bilgi ve yöntem açısından daha fazla kazanım elde edilmektedir. [\(Sayfa 4\)](#)

Anayasa Mahkemesi ve Makul Sürede Yargılanma Hakkı Şikayetlerinin Adalet Bakanlığı Tazminat Komisyonuna Devri

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, 6384 sayılı Kanun'un 9 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmesiyle kurulmuştur. Bu düzenlemeyle Anayasa Mahkemesi'nde derdest olan makul sürede yargılanma hakkı şikayetleri ile mahkeme kararlarının geç icrası, eksik icrası veya hiç icra edilmemesi gibi şikayetlere ilişkin başvuruların, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu tarafından incelenmesi kararlaştırılmıştır. Bu anlamda uluslararası arenada Türkiye'nin insan hakları sicilinin iyileştirilmesi hedeflenmiştir. [\(Sayfa 11\)](#)

İthalatta Korunma Önlemleri

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktar ve şartlarda ithal edilmesi halinde, bu zarar veya zarar tehdidini ortadan kaldırmak üzere, söz konusu zarar veya zarar tehdidiyle sınırlı ve geçici olmak kaydıyla, uluslararası yükümlülükler ve ülke yararı göz önüne alınarak korunma önlemleri alınmasına ilişkin bazı usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu usul ve esaslar esas itibari ile İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliği, İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Karar 2004/7305 kapsamında düzenlenmiştir. [\(Sayfa 15\)](#)

Güncel Haberler

[Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Resmî Gazete'de Yayımlandı! \(Sayfa 8\)](#)

[6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68'inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6'ncı Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ Resmî Gazete'de Yayımlandı! \(Sayfa 8\)](#)

["Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Yayımlandı! \(Sayfa 14\)](#)

[Türk Patent ve Marka Kurumundan "Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ" Resmî Gazete'de Yayımlandı! \(Sayfa 18\)](#)

ANONİM ŞİRKETLERDE HAKLI NEDENLE FESİH SEBEPLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Haklı nedenle fesih Türk Ticaret Kanunu madde 531’de düzenlenmiş fakat bu sebeplerin neler olabileceği kanunda sayılmamıştır.

Haklı sebeple fesih örnekleri gerek mahkeme kararlarıyla gerekse de doktrindeki görüşlerle somutlaştırılmaya ve sınırı çizilmeye çalışılmıştır.

Haklı nedenle fesih hakkı, çoğunluğa karşı azınlık hakkının korunduğu bir hukuki araçtır. Azınlığın bu hakkını kullanırken her türlü sebebi haklı sebep göstermesi, bu sebeplerinin keyfi olması halinde bu hakkın kullanılması Türk Medeni Kanunu m.2’ye yani dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacaktır.

Bu hüküm azınlık hakkını koruyan en önemli haklardan biri olmasıyla birlikte hâkime geniş bir takdir yetkisi vermektedir.

Bu sebeple haklı sebeple fesih hakkını çoğunluğa karşı tehdit aracı olarak kullanılmasını engellemek amacıyla hâkim bu geniş takdir yetkisini kullanırken fazlasıyla dikkatli davranması gerekmektedir.

Yargı kararları ve doktrindeki görüşler göz önünde bulundurulduğunda haklı sebeple feshin iki unsuru bulunmaktadır.

Bunlar pay sahibinin haklarının ihlali ve meşru menfaatlerinin zarar görmesi ile ortaklığın devamının davacı paydaş ortaklar bakımından çekilmez hale gelmesidir.

Haklı sebeple fesih halinin 3 farklı şekilde sınıflandırmak mümkündür.

Bunlar (i) çoğunluk gücünün kötüye kullanılması, (ii) ortaklığa ilişkin sebepler ve tartışmalı olmakla birlikte (iii) kişisel sebeplerdir. [1]

Uzun Süredir Kar Dağıtımını Yapılmaması (Çoğunluk Gücünün Kötüye Kullanılmasına İlişkin Sebep);

Öğretideki görüşe göre çoğunluğun azınlığa zarar verme amacı bulunmaksızın kâr payının bir süreliğine yedek akçeye aktarılmasıyla kâr payının dağıtılmaması haklı neden oluşturmayacaktır.

Çünkü yıllık karın yedek akçeye aktarılması şirketin devamlılığı için gereklidir. Fakat bu aktarımın uzun yıllar sürmesi durumunda azınlığın vazgeçilmesi mümkün olmayan mutlak kar hakkından yoksun bırakılmasına neden olacağından haklı nedenle fesih sebebi teşkil edecektir.

İsviçre Federal Mahkemesi Grumser kararında uzun süre kâr payının dağıtılmaması nedeniyle şirketin yok olmasına yol açmasını fesih için haklı sebep saymıştır. [2]

Yargıtay’a göre ise kar dağıtımının yapılmamasının sebebi, karın tamamının yedek akçeye ayrılmasından kaynaklanıyorsa ve eğer tarafın pay sahiplerine zarar verme kastı bulunmuyorsa, bu davranışı eşit işlem prensibine ve dürüstlük kuralına uyuyorsa kâr payının birkaç dönem dağı-

tılmaması fesih için haklı sebep teşkil etmemektedir.

Yargıtay’ın görüşüne göre kâr payının dağıtılmamasının fesih nedeni teşkil etmesi için bu kâr payının çok uzun yıllar boyunca dağıtılmaması gerekmektedir. [3]

Anonim şirketin kar elde etme ve bu karı dağıtma hakkı pay sahibinin vazgeçemeyeceği bir haktır.

Zira sermaye şirketi olan anonim şirket türünün kuruluş amaçlarından biri de paydaşların kar elde etmesidir.

Uzun süredir kar dağıtımını yapılmaması, paydaşların kar hakkına erişiminin kısıtlanması anonim ortaklığın kar elde etme amacını mutlak olarak ortadan kaldıracak sebeplerdir. Dolayısıyla Yargıtay’ın uzun süredir kar dağıtımını yapılmaması hususunu haklı sebep görmemesi isabetli değildir.

Çünkü yukarıda da belirtildiği üzere anonim şirketlerin varoluş amaçlarından biri de kar elde etmesidir.

Kâr elde edememe çoğunluk açısından ortaklığı çekilmez hale getirmeyen iken azınlık için bu yoksunluk ortaklığı çekilmez hale getirebilir.

Kaldı ki haklı nedenle fesih davası çoğunluğa karşı azınlık için de getirilmiş kapsamlı bir hakttır. Ek olarak çekilmezlik kriterini bir süreye bağlayıp genellemek mümkün değildir çünkü bu özellik her somut olay bakımından farklılık göstermektedir.

Somut olayda bu sebebin davacılar bakımından ortaklığın devamının çekilmez hale getirip getirmediğine, genel kurul kararı ile yıllık kâr payının yedek akçeye ayrılıp ayrılmadığına ve kâr payının dağıtılmamasında kötü niyetli olunup olunmadığına bakılmaksızın davacının itirazının reddedilmesi isabetli değildir.

Şirketin Kötü Yönetimi Yüzünden Sürekli Zarar Etmesi (Ortaklığa İlişkin Sebep);

Şirketin kötü yönetimi yönetim tarafından yerinde olmayan kararlar alınması, ortaklığın ekonomik açıdan devam etmesine hanel getiren davranışlarda bulunulması, pay sahiplerinin menfaatlerine aykırı davranılması şeklinde tanımlanabilir.

Tekinalp'e göre kötü yönetim ihmalkâr, bilgiye ve teknik yöntemlere dayanmayan plansız ve pervasız yönetim biçimleridir. [4] Öğretideki görüşe göre şirketin kötü yönetimi; pay sahiplerinin ekonomik menfaatlerine zarar gelmesi, kar kaybının sürekli olması ve bu kaybın çeşitli önlemlerle önleme imkânı bulunmaması durumlarında haklı neden teşkil edecektir.

Fakat elbette kuruluş zamanlarında kar elde edilememesi, ülke çapında ekonomik buhran olması yüzünden zarara uğraması haklı nedenle fesih sebebi teşkil etmeyecektir. Yargıtay'ın görüşüne göre de ortaklıkta uzun süre kar elde edilmemesi ve kar elde etme ihtimalinin bulunmaması halinde şirketin amacının imkânsız hale geldiğini bu sebeple de ortaklığın ortadan kalktığını söylemektedir. [5]

Ertan'a göre ise TTK m.376 ve m.377 hükümlerinde olduğu gibi alınacak önlemlerle ilgili özel düzenlemelerin bulunması halinde kötü yönetimden dolayı mali sıkıntı içinde bulunduğu gerekçesiyle şirket için haklı sebeple fesih davasının kabul edilmemesi, öncelikle özel hükümlerin uygulanması gerektiği görülmüştür. [6]

Her ne kadar şirketin kötü yönetimi haklı sebep teşkil etse de hâkim TTK. m.531'e göre takdir yetkisini kullanıp şirketin feshine karar vermeden önce duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar vermesi gerekmektedir. Çünkü şir-

ketin devamlılığının sağlanması önceliklidir ve fesih son çaredir.

Zira şirketin kötü yönetimi ilk bakışta davacılar açısından çekilmez kılacak derecede fesih için haklı sebep gibi gözükse de önce yönetimdeki aksaklığın çeşitli tedbirlerle giderilmesi amaçlanmalı, kötü yönetim halen devam ediyorsa fesih yoluna gidilmelidir. Bu açıdan Yargıtay'ın davalıların kötü yönetimini haklı sebep olarak görmemesi ve davacının iddiasını reddetmesi isabetlidir.

Paydaşların Birbirleri Adına Hazirun Ceveline İmza Atması ve Güvensizlik Ortamı Oluşması (Kişisel Sebep);

Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte genel görüşe göre kişisel sebepler haklı sebep teşkil etmemekle birlikte daha küçük ortaklı anonim şirketlerde veya aile tipi anonim şirketlerde kişisel sebeplerin haklı sebep kapsamında değerlendirilmesi mümkündür.

Doktrinde Şahin'e göre kişisel sebeplerin haklı neden teşkil edebilmesi için bu ortaklığın daha çok kişisel özellikler göz önünde bulundurularak kurulması ve kişisel çatışmadan ötürü ortaklığın devamının davacı bakımından çekilmez hale gelmesi gerekmektedir.

Doktrinde Erdem'e göre anonim şirket her ne kadar sermaye şirketi olsa da aslında kişisel ilişkilerin şirketin varlığını doğrudan etkileyeceği bu sebeple de kişisel sebeplerin haklı neden teşkil etmesi gerektiği görülmüştür.

Doktrinde Ertan'a göre ise fesih için haklı sebeplerin objektif özelliğe dayanması gerektiği, sermaye şirketi olan anonim şirketin feshi için kişisel sebeplerin ön görülmemesi gerekmektedir. [7]

Yargıtay'a göre ise objektif ve subjektif sebeplerin her somut olayın kendi içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Kanaatime göre her sebebin somut olay içerisinde değerlendirilmesi gerektiğiyle birlikte kişisel sebeplerin bir sermaye şirketi olan anonim şirketlerde fesih için haklı sebep teşkil etmemesi gerekmektedir.

Aksi takdirde hem anonim şirketin sermaye şirketi olma niteliğine ters düşecek hem anonim şirket türünün varlığını sürdürmesi mümkün olmayacak hem de her türlü kişisel sebep bahane edilerek bu hakkın kötüye kullanılmasına yol açacaktır.

Fakat paydaşlar arasındaki bu kişisel sebepler şirketin devamlılığını imkânsız hale getirecek ve şirketin varlığının devam ettirilmesi azınlık için çekilemez kılacak ise TTK m.531'e göre fesih için haklı sebebin varlığının kabulü gerekmektedir.

Yargıtay'ın güvensizlik ortamının haklı neden kapsamında değerlendirmesi isabetlidir çünkü somut olayda davalının davacılar yerine sahte imza atması kişisel sebep sınırını aşmıştır. Bu sebeple imzası taklit edilen davacıların bu duruma katlanması olanaksız hale getirmiştir. Fakat bu durum yalnızca davacı paydaşlar açısından şirketin devamlılığını çekilmez hale getirmiş olup şirketin devamlılığını sürdürmesi açısından bir etkisi bulunmamaktadır.

Buradan hareketle davalının sahte imza atmasını haklı sebep kabul edip şirketin feshine değil davacı paydaşların ortaklıktan çıkarılması isabetli olacaktır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Deniz Demir](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Şahin Ayşe, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi", Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013
2. Erten Cengiz, "Anonim Şirketlerde Haklı Sebep Fesih Hakkının Yargıtay İçtihatları Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 13, s.195
3. 11.HD,2005/10060 E. 2006/13738 K. 21.12.2006 T. www.kazanci.com
4. Şahin Ayşe, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi", Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s.214
5. Şahin Ayşe, "Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi", Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s.216
6. Erten Cengiz, "Anonim Şirketlerde Haklı Sebep Fesih Hakkının Yargıtay İçtihatları Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 13, s.195
7. Erten Cengiz, "Anonim Şirketlerde Haklı Sebep Fesih Hakkının Yargıtay İçtihatları Çerçevesinde Değerlendirilmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı 13, s.205

KNOW-HOW SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER SÖZLEŞME TÜRLERİ İLE KIYASI

Giriş

Know-how terimi uluslararası geçerlilik kazanmış bir terim olup Türk Hukuku da dahil olmak üzere farklı hukuk sistemlerine tercüme edilmeden alınmıştır.

Uygulamada karşılığı yaratılan bu terimin teorik karşılığını da belirlemek; benzer nitelendirmelerden farklı, özellik arz eden yanlarını vurgulamak, o alanda kurulan hukuki ilişkilere yaklaşımı belirlemek bakımından önem arz etmektedir.

Know-how kelime grubu İngilizceden Türkçeye doğrudan çevirisi yapıldığında "nasılı bilmek", nasıl olduğunu, nasıl yapıldığını bilmek şeklinde anlamlara gelmektedir. [1]

Ülkemizde ve dünyada bu terimin tercüme ile edinilmesinden önce doğrudan kalıp olarak "know-how" şeklinde literatüre dahil olduğunu bizzat kendi hukukumuz da başta olmak üzere ifade etmek mümkündür.

Günlük hayatta tecrübe ve birtakım bilgi edinimlerini karşılamak için know-how terimi kullanılmakta ise de terim esasen yerini ticari, bilimsel ve ekonomik alanda bulmaktadır. Küresel çapta sıklıkla kullanılan bu terimin ise net ve öz bir tanımı bulunmamakta olup çoğunlukla çerçeve tanımlar kullanılmıştır.

Mevzuatımızda da bu terim tanımlanmamış olup uygulama ile birlikte gelişip dönüştürerek kendi anlamını yaratmaktadır.

Know-how, dünyadaki sınai ve teknolojik gelişmelerle birlikte kullanılmaya başlanan bir kavram olarak öncelikle gelişmiş ülkelerde doğduğundan ve akabinde gelişmekte olan ülkelere ihraç edildiğinden bahsedilebilir. [1]

Gelişmiş ülkelerde Ar-Ge faaliyetlerine daha fazla finansal kaynak ve emek ayrıldığından bilgi ve yöntem açısından daha fazla kazanım elde edilmektedir.

Öyle ki dünyada know-how satın alıp geliştirmek ve bunu üretici işletmelere satmak üzere faaliyet gösteren şirketler dahi bulunmaktadır.

Bilgi, yani know-how üreten firmalar bu bilgiyi ticari faaliyetlerde kullanmak üzere

yeterli hammadde ve kaynağa sahip olmadığında yahut vergisel ve ekonomik açıdan bu üretimi başka bir teşebbüse yaptırmaya karar verdiğinde işte o an itibarıyla know-how sözleşmesinin gündeme geldiğini görmekteyiz.

Know-how'ın belli bir maddi değer karşılığında paylaşılması ve her iki tarafın da bu paylaşımından yarar sağlaması know-how sözleşmesi ile mümkün hale gelmektedir.

Rekabet Kurulu'nun 2002/2 Sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 3/f bendinde know-how:

"f) Know-how: Sağlayıcının tecrübe, deneyimleri sonucu elde ettiği ve patentli olmayan, uygulamaya yönelik, gizli, esaslı ve belirlenmiş bilgi paketi anlamına gelir.

Bu tanımdaki;

1) "Gizli" kavramı, know-how'ın bir bütün halinde veya parçaları tam olarak bir araya getirildiğinde ve birleştirildiğinde dahi herkes tarafından bilinmemesini ya da kolaylıkla erişilebilir olmasını,

2) "Esaslı" kavramı, know-how'ın, anlaşma konusu malların veya hizmetlerin kullanılmasında, satımı veya yeniden satımı bakımından alıcı için vazgeçilmez bilgiler içermesini,

3) "Belirlenmiş" kavramı, know-how'ın, gizli ve esaslı olma şartlarını taşıdığı doğrulayabilmek için, yeterince geniş kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış olmasını ifade eder."

şeklinde tanımlanmıştır.

Öğretide ise sınai sahada özellikle ticari ve ekonomik işlemlerde kullanılan, esen gizli olmakla beraber, böyle bir özellik taşınması mecburi olmayan ve üzerinde patent koruması bulunmayan teknik ya da işletme ile alakalı bilgi ve tecrübe şeklinde tanımlar yapılmıştır. [2] [3]

Bakıldığında uygulamada ve terminolojide benzer amaçları karşılamak üzere başkaca sözleşme tiplerinin de kullanıldığını görmekteyiz. Nitekim çoğu zaman know-how sözleşmesi başkaca sözleşmeler içerisinde bir bölüm olarak da kendini göstermektedir.

Know- How Sözleşmesinin Değerlendirilmesi

Borç Doğuran Bir Sözleşmedir

Know-how sözleşmesi ne şekilde akdedilirse akdedilsin emek ve deneyim ile elde edilen bilginin karşı taraf ile paylaşılmasını ve bu bilgi karşılığında bedel ödenmesini gerektirdiğinden borç doğuran bir sözleşmedir.

Know-how'ın teknik anlamda bir hak olmaması ve tescil edilmemiş olması nedeniyle herkese karşı ileri sürülebilir bir etki taşımaması nedeniyle sözleşmesel devri bir tasarruf işlemi olmayıp aynı bir etkiye sahip değildir.

Ancak herkesçe kabul edildiği üzere know-how sözleşmesi borç doğuran bir sözleşmedir.

Rızai Bir Sözleşmedir

Tarafların karşılıklı irade uyuşmaları ile kurulan bir sözleşme türü olduğundan ve sözleşmenin kurulması için bu şart yeterli olduğundan know-how sözleşmesi rızai bir sözleşmedir. Başkaca bir şarta bağlı değildir.

Kazandırma İllidir

Hukuki sebebi itibarıyla know-how sözleşmesi bakımından da kazandırmanın illi olduğu kabul edilmiştir. Kazandırmanın know-how devri ve bedelin ifası çerçevesinde maddi bir fiilden meydana gelmesi bu kazandırmayı illi hale getirmektedir.

İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşmedir

Daha önce de belirtildiği üzere know-how sözleşmesi know-how'ın paylaşılması ve karşılığı olan bedelin ödenmesi ile iki tarafa borç yükleyen sözleşme özelliği göstermektedir.

Ani Edimlidir

Uygulamada karşılaşılan örnekler itibarıyla bilginin paylaşılmasına karşılık biçilen bedelin ödenmesi ile sözleşmesel borçlar ifa edilmiş olacağından bu ilişkinin ani edimli bir borç ilişkisi olduğu kabul edilmektedir.

İsimsiz Sözleşmedir

Son olarak tüm bu özellikler ile birlikte hiçbir genel yahut özel kanunda düzenlenmemiş olması nedeniyle know-how sözleşmesinin isimsiz bir sözleşme olduğu açıkça ifade edilebilecektir.

Sözleşmenin kanunda düzenlenmiş olması esaslı unsurları ile birlikte nitelendirilmesi ve düzenlenmesini kapsamaktadır. Know-how sözleşmesinin unsurlarının düzenlenmemiş olması ve mevzuatta anılmaması nedeniyle isimsiz bir sözleşme olduğu ifade edilebilecektir. [1] [2]

Know- How Sözleşmesinin Benzer Sözleşmelerle Kıyaslanması

Bir önceki başlık altında know-how sözleşmesinin hukuki niteliğini kanunda düzenlenen sözleşme tipleri çerçevesinde değerlendirdiğimizden bu başlık altında aynı sözleşme tiplerine tekraren değinilmeyecek olup kanunda düzenlenmeyen başka sözleşme tipleri ile kıyası yapılacaktır.

Lisans- Patent Sözleşmesi ile Kıyası

Lisans sözleşmesi ve patent sözleşmesi konuları itibarıyla know-how sözleşmesine en yakın iki sözleşme türüdür. Lisans sözleşmesi lisans verenin lisans alana fikri ve sınai bir hakkını kullandığı ve karşılığında lisans alandan bedel aldığı bir sözleşme çeşidi olup benzer şekilde patent sözleşmesi de patentin bedel karşılığında kullanıldığı sözleşme türüdür.

Bu sözleşme türlerinin konuları itibarıyla fikri ve sınai anlamda bir buluş, faydalı bir yenilik ya da fikri-sınai bir değer arz etmesi bakımından know-how ile kesişim alanına sahiptir. Ancak patent ve lisansın know-how'a kıyasla tescili yani yasal koruması bulunmakta olup en temelde bu yönüyle farklılık arz etmektedirler.

Patent ve lisans teknik anlamda bir "hak" iken know-how bir hak değildir. Ve yine belirtilmelidir ki patent ve lisans sözleşmeleri hakkın belli bir süre kullanımını konu almakta olup sürekli borç ilişkisi doğurmakta ise de know-how sözleşmesi ifade edildiği üzere ani edimli bir sözleşme ilişkisidir.

İşbu farklara karşın uygulamada lisans sözleşmesi ile know-how sözleşmesi sıklıkla karıştırılmakta ve birbirini yerine kullanılmaktadır. Bunun başlıca sebebi daha yoğun kullanıma sahip olan lisans ve patent sözleşmelerinin içerisinde know-how sözleşmesinin bir bölüm olarak yer alması ve bu sözleşmelerin bir kısmını oluşturmasıdır.

Gerçekten de taraflar hak sahibi oldukları lisansı ve patenti karşı tarafa kullanırken bu hakların tamamlayıcısı olan birtakım ticari bilgileri ve tecrübeleri de lisans/patent hakkı alan taraf ile paylaşmaktadır. Bu nedenle işbu sözleşmeler her iki sözleşme türünün de özelliklerini gösterir hale gelmektedir.

Birkaç ihtimal üzerinden de işbu sözleşme türlerinin yakınlığı ortaya koyulabilir. Şöyle ki lisans yahut patent tescili yapılan hakkın tescili dava yolu ile yahut başka bir yol ile ortadan kalkar ise akdedilen lisans yahut patent sözleşmeleri artık tescilsiz bir faydalı bilgi ya da buluşu konu aldığından know-how sözleşmesine dönüşebilmektedir.

Benzer şekilde henüz patenti alınmamış olan bir buluş yahut icat ile ilgili kurulan sözleşmeler de patent sözleşmesi olmayıp ticari sır da içerebilen know-how sözleşmesi niteliğinde olacaktır. Özetle ifade edilebilir ki know-how'ın patent almamış

bilgi niteliğinde olması, patent sözleşmesinden temel ayrılma noktasıdır. Bu doğrultuda bu sözleşmelerden doğacak uyuşmazlıkların çözümünde de know-how sözleşmesine ilişkin değerlendirilmelere başvurulması gerekecektir.

Gizlilik Sözleşmesi ile Kıyası

Gizlilik sözleşmesi, gizli bilginin sahibi ve bilginin paylaşıldığı taraf arasında akdedilen bir özel hukuk sözleşmesidir. Atipik bir sözleşme olan gizlilik sözleşmesi iki tarafa borç yükleyen sözleşme olabilmekle birlikte tek tarafa borç yükleyen sözleşme şeklinde de akdedilebilmektedir.

Gizlilik sözleşmesi başlı başına bir sözleşme olarak akdedilebilmekle birlikte uygulamada çoğunlukla başkaca sözleşmelerin bir bölümü olarak düzenlendiği görülmektedir.

Gizli bilgi, ERDOĞAN tarafından işverenin sahip olduğu üretim sırrı, ticari sır, iş sırrı gibi sır niteliğindeki bilgiler olarak tanımlanmıştır.

Bu noktada sır kavramının izahı da önem arz etmektedir. Sır, dilimizde "varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey" anlamına gelmektedir. Hukukumuzda birçok farklı sır türü bulunmakta olup bunlar devlet sırrı, iş sırrı, ticari sır, meslek sırrı, üretim sırrı, askeri sır, şirket sırrı, banka sırrı, müşteri sırrı şeklinde sayılabilir.

Gizlilik sözleşmesi söz konusu olduğunda genellikle sözleşmeye konu sır niteliğindeki bilgi ticari sır, şirket sırrı, meslek sırrı, üretim sırrı ya da iş sırrı niteliğinde olmaktadır. İşte bu tür bilgilerin paylaşılması ve gizli tutulmasının sağlanması adına akdedilen sözleşmeye gizlilik sözleşmesi denmektedir.

Gizlilik sözleşmesi ile know-how sözleşmesinin kesişim noktası sözleşme konusunun taraflar için önem arz eden, korunması ve kullanılması sözleşme hükümlerine bağlanan değerli bir bilginin paylaşılması noktasıdır. Know-how sözleşmesinde de taraflar ticari, sınai, teknik ya da bilimsel bir fayda getirecek ve değer arz eden bilginin belli bir bedel karşılığında paylaşılmasını konu almaktadır. Ancak burada gizli bilgi/sır kavramı ile know-how kavramının ayırt edici noktalarını tekrar vurgulamakta yarar görülmektedir.

Öyle ki know-how'ın çoğunlukla gizli bilgi olduğu ifade edilse dahi bu husus şart değildir.

Diğer yandan know-how bedel karşılığı edinilen faydalı bir bilgi iken gizli bilginin her zaman fayda sağlama fonksiyonu bulunmamakta olup edinilen gizli bilgi karşılığında bir bedel ödenmesi durumu da her zaman söz konusu olmamaktadır.

Bu çerçevede birtakım gizli bilgilerin aynı zamanda know-how olabileceği ancak her know-how'ın gizli olma zorunluluğu bulunmadığı; her gizli bilginin ticari fayda sağlayan ve emek sonucu üretilen bilgi, buluş ya da tecrübe niteliğinde olmayacağı sebebiyle de know-how sayılmayacağı ancak genişçe bir kesişim kümelerinin bulunduğu söylenebilecektir.

Bu çerçevede asıl başlığa geri döner isek gizlilik sözleşmesi ile know-how sözleşmesinin sözleşme konusu bilgi bakımından benzerlik arz ettiğini söylememiz mümkündür.

Ancak gizlilik sözleşmesinin tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme olarak akdedilebilmesi ancak know-how sözleşmesinin karşılıklı, iki tarafa borç yükleyen sözleşme şeklinde akdedilmekte olması nedeniyle farklılık arz ettiği de ifade edilebilecektir.

Franchise Sözleşmesi ile Kıyası

Franchise sözleşmesi, franchise veren tarafından teşebbüsün sahip olduğu mal ve hizmetlerin pazarlanarak başkaca teşebbüslerce kullanılması ve ticari faaliyette bulunulması ile franchise verenin işletmesel sistemine dahil olmayı ve sürekli bir bağlantı içerisinde maddi ve manevi bir destek sağlanmayı içeren; franchise alan tarafından ise franchise verenin talimatları ve kuralları çerçevesinde mal ve hizmet pazarlama faaliyeti gerçekleştirme ve franchise bedelini ödeme borçlarını ifa etmeyi içeren bir sözleşme türüdür.

Bu sözleşme türünde franchise verenin marka, sembol, işletim sistemi gibi unsurlarını kullanarak esasen bizzat franchise verenmiş gibi ticari faaliyet gösterilmesi söz konusudur.

Sürekli bir borç ilişkisi olan franchise sözleşmesinde taraflar aynı ad ve marka altında aynı hizmeti sağlamakta olup ticari satışın rizikosunu franchise alan üzerine vererek bir yandan da franchise alana mal ve hizmet tedariki ile sektörel destek sağlanmaktadır.

Know-how sözleşmesi ile franchise sözleşmesi esasen benzer alanları kapsamakta olsa da unsurları ve konuları itibarıyla farklılık arz etmektedir.

Uygulamada birlikte anılmasının en büyük nedeni lisans sözleşmesinde de olduğu gibi franchise sözleşmesinde de know-how sözleşmesinin bir kısım olarak bulunmasıdır.

Esasen işletmeler franchise verdikleri işletmeye yalnız marka hakkı ve ticari aidiyet sağlamakla kalmamakta, franchise alanı kendi ticari sistemi içerisine dahil etmektedir.

Bu aidiyet ise belli ticari bilgilerin ve tecrübelerin yani know-how'ın paylaşılması ile gerçeklik kazanacaktır.

Araştırma Sözleşmesi ile Kıyası

Know-how sözleşmesi ile benzerlik arz eden bir diğer sözleşme türü ise bilimsel ve teknik alanda yeni buluşlar ve bilgiler edinmek amacıyla kurulan araştırma sözleşmeleridir.

Sözleşmenin tarafları araştırma yaptıran ve araştırma yapan taraf olmak üzere belli bir bedel karşılığında yapılacak teknik ve bilimsel araştırmaların finanse edildiği bir sözleşme türüdür.

Sözleşme ilişkisi çerçevesinde meydana gelen bilgi ve buluşların araştırma yapan tarafça araştırma yaptıran tarafa devri ile know-how sözleşmesi benzeri bir ilişki kurulduğu söylenebilecektir. Ancak araştırma sözleşmesi ile know-how sözleşmesi arasındaki bu benzerlik aynı zamanda aralarındaki farkı da teşkil etmektedir.

Şöyle ki, know-how sözleşmesinin kurulacağı sırada esasen know-how veren tarafın halihazırda bilgi ve deneyimleri bulunmakta iken araştırma sözleşmesinde bu bilgi sözleşme içerisinde gerçekleştirilecek araştırma faaliyetleri sonucunda ortaya çıkacak, belki de hiç çıkmayacaktır.

Araştırma sözleşmesindeki borç işgörmeye borcu iken know-how sözleşmesinde know-how'ı devir borcudur.

Sözleşme konusu ve konunun belirliliği bakımından bu iki sözleşme türü arasında fark bulunmaktadır.

Danışmanlık Sözleşmesi ile Kıyası

Know-how sözleşmesi ile benzerlik arz eden bir diğer sözleşme türü ise danışmanlık sözleşmesidir.

Danışmanlık sözleşmesinde belli bir alanda bilgi ve tecrübe sahibi olan taraf, diğer tarafa bu bilgi ve tecrübeleri çerçevesinde görüş bildirmekte, bilgi paylaşmaktadır.

İlk bakışta know-how sözleşmesi ile son derece benzerlik arz eden bu sözleşme türü bakımından aktarılan bilginin niteliği ve kullanım biçimi bakımından çeşitli farklar mevcuttur.

Danışmanlık sözleşmesinde aktarılan bilgi bir avukatın müvekkiline hukuki bilgi aktarması ya da bir iş planlamacısının şirket içi organizasyon planı kurgulaması şeklinde olabilecek olup bu durumda esasen aktarılan bilginin teknik anlamda know-how olduğundan bahsedilemeyecektir.

Muhakkak aktarılan bilgi belli bir teknik ve bilimsel öneme sahiptir ancak know-how teriminin özellikli durumu bu bilginin çoğu zaman gizli, buluş niteliğinde özel ve yoğun emek ve zaman barındıran bir tecrübe ile kazanılmış olmasını gerektirmekte ve bu bilginin bir ticari yahut sınai faaliyette kullanılmasını aramaktadır.

Danışmanlık sözleşmesinde aktarılan bilgi o alanda uzmanlığı olan her meslektaşın haiz olduğu bir bilgi olabileceken know-how'ın mahiyeti daha nadir ve özeldir.

Ancak diğer tüm kıyaslara nazaran danışmanlık sözleşmesinin know-how sözleşmesine yakın özellikler gösterdiğini ifade etmekte de yarar görülmektedir.

Sonuç

Teknoloji ve bilgi çağında olan dünyamızda paranın yerini ondan daha da değerli olan "bilgi" almakta iken bilginin hukuki ilişkilere konu edilmesi de insan ve toplum doğasının bir gereğidir.

Bu noktada bilginin türü ve ne şekilde değerlendirildiği, hangi hukuki bağlamlarda kullanıldığı o hukuki ilişkilerden doğabilecek uyumsuzluklara uygulanacak hukukun tespiti bakımından da önem arz etmektedir.

Bu nedenle yakın dönemde kullanımı artan know-how terimi ve know-how sözleşmeleri üzerine bir değerlendirme yapılması ihtiyaç görülmüştür.

Know-how, hakkında yapılan çeşitli tanımların bir toplamı ve özeti olarak; tescil edilememiş yahut sair sebeplerle tescilinden imtina edilmiş olan; fikri, sınai, ticari ve toplumsal anlamda önem arz eden, emek ve zaman sonucu ortaya çıkmış faydalı bilgi, buluş ve deneyimleri ifade etmektedir.

Know-how sözleşmesi ise bu bilginin aktarımının ve paylaşımının gerçekleştiği isimsiz bir sözleşme türüdür.

Know-how sözleşmesi başlı başına bir sözleşme olarak akdedilmekle birlikte uygulamada başkaca sözleşmelerin içerisinde bir bölüm olarak da varlık gösterdiği görülmektedir.

Buna ek olarak know-how sözleşmesi yasada düzenlenmeyen patent-lisans sözleşmesi, franchise sözleşmesi, araştırma sözleşmesi, gizlilik sözleşmesi ve danışmanlık sözleşmesi gibi çeşitli sözleşme türleri ile de çeşitli açılardan benzerlik ve farklılık arz etmektedir.

Bu kıyasın yapılması know-how sözleşmelerinden doğan uyumsuzluklara hangi hüküm ve düzenlemelerin uygulanması gerektiğinin tespiti bakımından önem arz etmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Gamze Nur Şan](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. ÖĞÜZ, Tufan, "Know-How Sözleşmesi", Filiz Kitabevi, 2. Bası, İstanbul, 2018.
2. ERBAY, İsmail, "Know-How Sözleşmesi", Yetkin Yayınları, Ankara, 2002.
3. BAŞ, Mustafa, "Teknik Bilgi (Know-How) Lisans Sözleşmesi", Yetkin Yayınları, Ankara, 2000.

MUHAKKAK AKTARILAN BİLGİ BELLİ BİR TEKNİK VE BİLİMSEL ÖNEME SAHIPTİR ANCAK KNOW-HOW TERİMİNİN ÖZELLİKLİ DURUMU BU BİLGİNİN ÇOĞU ZAMAN GİZLİ, BULUŞ NİTELİĞİNDE ÖZEL VE YOĞUN EMEK VE ZAMAN BARINDIRAN BİR TECRÜBE İLE KAZANILMIŞ OLMASINI GEREKTİRMekte VE BU BİLGİNİN BİR TİCARİ YA HUT SINAI FAALİYETTE KULLANILMASINI ARAMAKTADIR.

NOTERLİK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI

27 Kasım 2024 tarihinde Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Resmî Gazete'de yayımlandı. Bu kanun ile Avukatlık Kanunu, Noterlik Kanunu, Danıştay Kanunu, Yargıtay Kanunu, Hâkimler ve Savcılar Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Sayıştay Kanunu'nda değişiklikler yapıldı.

Kanun'un 1.maddesi önem teşkil etmekte olup ilgili madde ile kamuda naylon avukatlık stajının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda 19.03.1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 16. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışılması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir. Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları veya yardımcıları ile hâkim ve savcılar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar da görev yeri saklı kalmak kaydıyla mahkemelerde yapılan staj sürecinde aylıksız veya ücretsiz izinli olarak avukatlık stajı yapabilir.

Bu dönemde ilgilinin talebi üzerine yıllık izinler de kullanılabilir. Avukat yanında yapılacak staj sürecinde ise kamu kurum ve kuruluşu tarafından ilgilinin ifa ettiği kamu görevini aksatmayacak şekilde çalışma saatleri ile izin dönemleri ve süreleri düzenlenebilir.

Ancak ifa edilen kamu görevinin niteliğinden dolayı aynı anda staj yapma durumunda kamu görevinde aksama ortaya çıkacağı hallerde avukat yanında yapılan staj sürecinde de ilgiliye aylıksız veya ücretsiz izin verilebilir.

Şu kadar ki, ilgili mevzuatında memur kadrolarına geçiş hakkı tanınan sözleşmeli personel ancak memur kadrolarına geçiş hakkını kazandıktan sonra bu fıkra da yer alan hükümlerden yararlanabilir.

Bu fıkra da belirtilen aylıksız veya ücretsiz izinler diğer mevzuatta yer alan sınırlamalara tabi değildir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanların staj sürecindeki izin dönemleri ve süreleri ile çalışma saatlerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/11/20241127-5.htm>

6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNUN 68'İNCİ VE TÜKETİCİ HAKEM HEYETLERİ YÖNETMELİĞİNİN 6'NCİ MADDELERİNDE YER ALAN PARASAL SINIRLARIN ARTIRILMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI

20 Aralık 2024 tarihli 32758 sayılı Resmî Gazete'de 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68 inci ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6'ncı maddelerinde yer alan parasal sınırların artırılmasına ilişkin tebliğ yayımlanmıştır.

İşbu tebliğ doğrultusunda 2024 yılı için; 104.000 Türk Lirası altında bulunan uyuşmazlıklarda İlçe veya İl Tüketici Hakem Heyetlerine başvuru yapılması zorunlu iken 2025 yılı için bu sınır 149.000 (yüz kırk dokuz bin) Türk Lirası'na çıkarılmıştır.

Bu doğrultuda tüketiciler 149.000,00-TL'nin altındaki uyuşmazlıklar bakımından doğrudan mahkemelere başvuramayacak olup Tüketici Hakem Heyetlerine başvuru yapılması zorunludur.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241220-2.htm>

BEKLETİCİ MESELE KAVRAMI VE HUKUK MAHKEMESİNİN CEZA MAHKEMESİ KARARINI BEKLETİCİ MESELE YAPMASI

I. Genel Olarak

Bekletici meselenin öğretide farklı şekillerde tanımlamaları yapılmaktadır. Yargıtay 22. H.D. 2016/32592 E., 2016/29150 K. sayılı kararında "Bir davadaki asıl sorun hakkında karar verilebilmesi için daha önce çözülmesi gereken bir sorunun başka bir mahkeme tarafından başka bir davada karara bağlanması gereken hallerde bekletici mesele sözkonusu olur.

Derdest olan bir davanın sonuçlanmasının başka bir davada bekletici sorun yapılabilmesi için bekletici mesele yapılacak davanın başka bir mahkemede görülmekte olması ve iki dava arasında bağlantı bulunması gerekir." [1] şeklinde bekletici meseleyi tanımlamıştır.

Tanımdan anlaşıldığı üzere bekletici mesele yapılabilmesi için bazı şartlar mevcuttur. Bunlar; asıl davanın görüldüğü mahkemenin görev alanına girmeyen konuda bir başka davanın derdest olması, bu davalar arasında bir bağlantının bulunması gerekmektedir.

Bekletici mesele yapılması ihtiyardır ancak bazı hallerde kanun bekletici mesele yapılmasını zorunlu tutmuştur. Buna göre;

a. Anayasa m.152 hükmü uyarınca, mahkeme önüne gelen uyuşmazlığa uygulanacak kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri

birakır, yani AYM'nin vereceği karar bekletici mesele yapılır.

b. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Kanun m.18 hükmü "Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu resmi yazı ile kendisine bildirilen yargı mercii, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verinceye kadar davanın görülmesini geri bırakır. Bu takdirde zamanaşımı süreleriyle öbür kanuni veya hakim tarafından verilen süreler, işin yeniden incelenmesine başlanacağı güne kadar durur.

Şu kadar ki, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğunu bildiren yazının alındığı günden başlamak üzere altı ay içinde bu Mahkemenin kararı gelmezse yargı mercii davayı görmeye devam eder. Ancak, esas hakkında son kararı vermeden Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı gelirse yargı mercii bu karara uymak zorundadır" şeklinde olup bekletici mesele yapılmasını zorunlu tutmuştur.

c. İcra İflas Kanunu m.68/4 hükmünün ilk cümlesi "Borçlu murisine ait bir alacak için takibedilmekte olup da, terekenin borca batık olduğunu ileri sürerse bu hususta ilam getirmesi için kendisine münasip bir mühlet verilir." şeklinde olup, "murusine ait bir alacak nedeniyle takip edilmekte olan ve terekenin borca batık olduğunu ileri süren borçlunun görevli olan mahkemenin alacağı ilamı, icra mahkemesinin beklemesi ve nihai kararını bu belge geldikten sonra vermesi gerekmektedir." [2]

İhtiyari bekletici meselede ise hâkim görev alanına girmeyen derdest diğer davayı bekletici mesele yapma konusunda takdir hakkına sahiptir. Zorunlu bekletici mesele yapılması ile alakalı kanun hükümleri yukarıda belirtilmekle birlikte, bekletici mesele hususu esasen ihtiyari olup Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenmiştir.

HMK'nın bekletici sorun başlıklı 165. maddesi;

"(1) Bir davada hüküm verilebilmesi, başka bir davaya, idari makamın tespitine yahut dava konusuyla ilgili bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığına kısmen veya tamamen bağlı ise mahkemece o davanın

sonuçlanmasına veya idari makamın kararına kadar yargılama bekletilebilir.

(2) Bir davanın incelenmesi ve sonuçlandırılması başka bir davanın veya idari makamın çözümüne bağlı ise mahkeme, ilgili tarafa görevli mahkemeye veya idari makama başvurması için uygun bir süre verir.

Bu süre içinde görevli mahkemeye veya idari makama başvurulmadığı takdirde, ilgili taraf bu husustaki iddiasından vazgeçmiş sayılarak esas dava hakkında karar verilir." şeklindedir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu'nun 169. maddesinde ise "Bir davanın görülmesi sırasında ortaya çıkan ve bu davanın incelenememesi veya sonuçlandırılabilmesi için, mahkemenin görevi dışında kalması sebebiyle, görevli yargılama makamınca çözümlenmesine kadar beklenilmesi gereken sorunlara, bekletici sorun denir." şeklinde bir açıklamaya yer verilmiştir.

Bu kapsamda hukuk mahkemesi kendi görev alanına girmeyen fakat görülmekte olan davanın neticelenmesine etkili olabilecek derdest bir başka davayı bekletici mesele yapabilir.

Ceza Muhakemesi Kanunu bakımından ise madde 218 hükmü ceza mahkemelelerinin ek yetkisi başlıklı olup;

"(1) Yüklenen suçun ispatı, ceza mahkemelerinden başka bir mahkemenin görev alanına giren bir sorunun çözümüne bağlı ise; ceza mahkemesi bu sorunla ilgili olarak da bu Kanun hükümlerine göre karar verebilir. Ancak, bu sorunla ilgili olarak görevli mahkemede dava açılması veya açılmış davanın sonuçlanması ile ilgili olarak bekletici sorun kararı verilebilir.

(2) Kovuşturma evresinde mağdur veya sanığın yaşının ceza hükümleri bakımından tespitiyle ilgili bir sorunla karşılaşılması halinde; mahkeme, ilgili kanunda belirlenen usule göre bu sorunu çözerek hükmünü verir." şeklinde düzenlenmiştir. Burada da hâkime takdiri bir yetki verilmiştir.

II. Ceza Mahkemesi Kararının Hukuk Mahkemesinde Bekletici Mesele Yapılması Durumu

Türk Borçlar Kanunu m.74 düzenlemesi;

"I. Ceza hukuku ile ilişkisinde

MADDE 74- Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir.

Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurunun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz." şeklinindedir.

Bu madde ile görülmektedir ki ceza hukuku ile medeni hukuk arasındaki ilişki açısından "bağımsızlık prensibi" kabul edilmiş, hukuk hâkimine ceza hâkimi karşısında serbest hareket etme yetkisi tanınmıştır. *"İster beraat ister mahkûmiyet kararı olsun, hukuk hâkimi, kusurunun ve temyiz kudretinin tayini bakımından ceza mahkemesi kararı ile bağlı değildir." [3]*

Ancak hukuk hâkimi, her ne kadar maddi olayı tespit etmeyen beraat kararı ile bağlı olmasa da ceza hâkimi tarafından verilen mahkûmiyet kararı ile bağlıdır.

Burada önemli olan maddi olgular olup hukuk mahkemesi ceza mahkemesinin tespit ettiği maddi olgular ile bağlıdır. Bu doğrultuda;

"Nitekim, 6098 sayılı TBK'nın 74'üncü maddesi hükmü de benzer düzenlemeyi içermektedir.

Bu açık hüküm karşısında, ceza mahkemesince verilen beraat kararı, kusur ve derecesi, zarar tutarı, temyiz gücü ve yükletilme yeterliği, illiyet gibi esasların hukuk hâkimini bağlamayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Ancak hemen belirtilmelidir ki, gerek öğretilerde ve gerekse Yargıtayın yerleşmiş içtihatlarında, ceza hâkiminin tespit ettiği maddi olaylarla ve özellikle "filin hukuka aykırılığı" konusu ile hukuk hâkiminin tamamen bağlı olacağı kabul edilmektedir.

Diğer bir anlatımla, maddi olayları ve yasak eylemlerin varlığını saptayan

yan ceza mahkemesi kararı, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşır." [4] şeklinde Yargıtay kararları mevcuttur.

Ancak failin fiili işlemediğinin tespiti yani illiyet bağının kurulamaması nedeniyle beraat kararında hukuk hâkimi işbu karar ile bağlı değildir.

Nitekim bir eylemin suç teşkil etmemesi yani ceza hukuku bakımından bir yaptırım olmaması, hukuk yargılamasında da bir yaptırım bulunmadığı anlamına gelmez.

Zira bir haksız fiil suç teşkil etmese dahi hukuk hâkimi tarafından tazminat sorumluluğu bulunduğu yönünde karar verilebilir.

Bekletici mesele yapılmasına karar verilirken hangi mahkemenin uyumsuzluğunun çözümlenmesine daha yakın olduğuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

Nitekim bir davanın bekletici mesele yapılmasının olumlu yanları ile beraber olumsuz yanları da bulunmaktadır.

Bu kapsamda hukuk davası sürerken yeni açılmış bir ceza davasının bekletici mesele yapılması yargılama sürecini uzatacak olup usul ekonomisine aykırı olacaktır. Zira Yargıtay da bir kararında;

"...Bu zorunlu hâller dışında, görülmekte olan davayla bağlantısının bulunması durumunda bekletici sorun yapılması mahkemenin takdirine bağlıdır.

Böyle bir durumda, mahkemenin usul ekonomisi ilkesi ve davanın sürüncemede bırakılması amacıyla açılıp açılmadığı gibi hususları dikkate alarak, her davanın somut özelliğine göre bekletici sorun hakkında bir karar vermesi gerekir.

Ayrıca bekletici sorun yapmak yargılamada beklenen yararı sağlamayacak ya da davayı gereksiz yere uzatacak ise bekletici sorun yapılmamalıdır." [5] demek suretiyle bu duruma dikkat çekmiştir.

III. Sonuç

Bekletici mesele yapılmasının zorunlu olduğu bazı istisnai durumlar olmakla birlikte HMK m.165 uyarınca hâkime bir takdir yetkisi verilmiştir.

Bu doğrultuda gerekli şartların bulunması halinde hâkim, dilerse görülmekte olan dava ile kendisinin görev ve yetkisi dışında

olan ancak asıl dava ile bağlantısı bulunan ikinci davayı, asıl davanın neticelenmesinde etkili olacağını düşünüyorsa, bekletici mesele yapabilir.

Bekletici mesele her ne kadar mahkemelerin çelişkili karar vermesinin önüne geçerek güven sağlamak açısından faydalı olsa da, özellikle asıl davanın davalı hukuki menfaati bulunmamasına rağmen yargılama sürecini uzatmak saikiyle kötüniyetli olarak bekletici mesele yapılmasını talep edebilir.

Bu nedenle bekletici mesele yapılmasının hakikaten gerekli olup olmadığı, usul ekonomisi ilkesi de dikkate alınarak karar verilmesi gerekmekte olup şartları varsa yargılama süreci ileri aşamada olan davanın bekletici mesele yapılması daha doğru olacaktır.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Pelin Yıldız](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Yargıtay 22. H.D. 2016/32592 E., 2016/29150 K
2. Buket Sevin Aydın, Bekletici Mesele, 2012, sf.64
3. Buket Sevin Aydın, Bekletici Mesele, 2012, sf.33
4. Yargıtay HGK. E. 2017/92 K. 2018/1362 T. 27.9.2018
5. Yargıtay HGK. E. 2017/92 K. 2018/1362 T. 27.9.2018

ANAYASA MAHKEMESİ VE MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKI ŞİKAYETLERİNİN ADALET BAKANLIĞI TAZMİNAT KOMİSYONUNA DEVRİ

1. Genel Bakış

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, 6384 sayılı Kanun'un 9 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmesiyle kurulmuştur. Bu düzenlemeyle Anayasa Mahkemesi'nde derdest olan makul sürede yargılanma hakkı şikayetleri ile mahkeme kararlarının geç icrası, eksik icrası veya hiç icra edilmemesi gibi şikayetlere ilişkin başvuruların, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu tarafından incelenmesi kararlaştırılmıştır [1].

Bu düzenleme ile, bireylerin temel haklarını etkili bir şekilde koruma altına almayı amaçlayan çok boyutlu bir yaklaşımın parçası olarak, AİHM öncesinde ulusal düzeyde etkin bir başvuru mekanizması sağlanmak istenmiş, hem bireylerin haklarının daha hızlı korunması hem de uluslararası arenada Türkiye'nin insan hakları sicilinin iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

1.1. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonunun Görevleri

Komisyon, özellikle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği durumlarda, bireylerin zararını tazmin etmeyi ve bu şikayetlerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) götürülmeden çözülmesini sağlamayı amaçlamaktadır [2]. Bu bağlamda Komisyon, hem bireysel mağduriyetlerin giderilmesine hem de yargı sistemindeki yapısal eksikliklerin tespitine önemli katkılar sunar.

Komisyon'un görevleri 6384 sayılı "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Olan Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun"un 2. maddesi uyarınca belirlenmiştir.

Bu kapsamda, ceza hukuku, özel hukuk ve idare hukuku alanlarındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiaları ile mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddialarına ilişkin başvuruları inceler [3].

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, yargılamaların makul sürede tamamlanmaması gibi durumlarda bireylerin mağduriyetlerini gidermek için etkili bir çözüm yolu sunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi ve ilgili komisyon kararları, bu tür ihlallerin tazmini konusunda önemli içtihatlar oluşturmuş ve bireylerin haklarının korunmasına katkı sağlamayı amaç edinmiştir.

Bu durum, hem bireysel mağduriyetlerin giderilmesi hem de yargı sistemindeki yapısal eksikliklerin tespiti bakımından iç hukuk yollarının etkili olmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

a. Makul Sürede Yargılanma Hakkı

Makul sürede yargılanma hakkı, bireylerin adalete erişimini geciktiren yargı süreçlerinin olumsuz etkilerini en aza indirmek açısından hayati bir öneme sahiptir.

Yargılamaların uzun sürmesi, bireylerin hak arama özgürlüğünü zedelemekle kalmaz, aynı zamanda adaletin gecikmesi nedeniyle telafisi güç mağduriyetlere yol açar. Bu noktada, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, uzun süren yargılama süreçleri sonucunda ortaya çıkan hak ihlallerini tespit ederek bireylerin zararlarını tazmin etmeyi ve adil bir çözüm sunmayı amaçlar.

Komisyonun çalışmaları, sadece bireysel mağduriyetlerin giderilmesine değil, aynı zamanda yargı sisteminin ulusal ve uluslararası insan hakları standartlarına uyumunun güçlendirilmesine de katkı sağlar. Böylece, adaletin zamanında tecelli etmesi ve toplumda hukuka olan güvenin korunması yönünde kritik bir mekanizma işlevi görür.

Sonuç olarak, yargı süreçlerinde uzun süreli gecikmeler nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetleri incelemek ve bu durumlarda bireylerin zararını tazmin etmek Komisyon'un temel hedefidir. Bu, temel insan haklarının korunması açısından ulusal ve uluslararası standartlara uyumu sağlamada kritik bir adımdır.

b. Kararların Geç/Eksik/Hiç İcra Edilmemesi

Adil yargılanma hakkı, sadece doğru bir kararın verilmesiyle değil, aynı zamanda bu kararın etkili, zamanında ve eksiksiz bir şekilde uygulanmasıyla hayat bulur. Yargı kararlarının geç, eksik uygulanması ya da hiç uygulanmaması, bireylerin temel haklarının ihlali anlamına gelir ve hukuka olan güveni ciddi şekilde zedeler. Bu bağlamda, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, mahkeme kararlarının icra edilmemesinden doğan ihlalleri tespit ederek mağdurların zararlarını gidermeyi amaçlar.

Komisyon, bu tür durumlarda uygun tazminat miktarını belirleyerek hem bireysel mağduriyetlerin telafisine katkıda bulunur hem de adaletin etkin bir şekilde sağlanmasına yönelik sistematik eksikliklerin giderilmesini teşvik eder. Mahkeme kararlarının icrası, yargılama süreçlerinin nihai halkası olarak, bireylerin hak arama özgürlüğünün tamamlanmasını sağlar ve hukukun üstünlüğünün somutlaşması için vazgeçilmez bir unsurdur [4].

c. Etkin Başvuru Yolu Sağlamak

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurulmadan önce bireylerin şikayetlerini giderebilecek etkili bir iç hukuk yolu sunmak, hem bireysel mağduriyetlerin hızla çözülmesi hem de ulusal yargı sistemine olan güvenin pekişmesi açısından büyük önem taşır.

Bu tür etkin bir mekanizma, bireylerin adalete erişimini kolaylaştırarak, yargı süreçlerinin insan haklarına uygun şekilde işlenmesini sağlar ve hukuki güvenliği artırır [5].

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu'nun işlevi, yalnızca bireylerin haklarını korumakla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda ulusal hukuk sisteminin işlerliğini arttırmaya yöneliktir.

Bu mekanizma, ihlal iddialarını ulusal düzeyde çözüme kavuşturarak, AİHM'e yapılan başvuruların azaltılmasını hedefler. Türkiye'nin bu yolla insan hakları sicilini uluslararası alanda güçlendirmesi, hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılığının somut bir göstergesidir.

2. Komisyon'a Başvuru Şartları

2.1. Tazminat Komisyonuna Başvuru

Başvurucu, AİHM'nin kabul edilemezlik kararından sonra 9 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe giren Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun 6384 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, Komisyon'a başvuruda bulunabilir. Bu başvuru, ihlal iddiasının öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılmalıdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bireysel başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle tüm iç hukuk yollarının tüketilmesini zorunlu bir koşul olarak öngörmektedir.

Bu gereklilik, hem bireysel başvuruların ulusal hukuk sistemi içinde çözülmesini teşvik eder hem de uluslararası mahkemelerin sadece istisnai durumlarda devreye girmesini sağlar [6].

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu, AİHM'e başvurulmadan önce başvurulması gereken zorunlu bir aşama olarak işlev görmektedir.

Bu süreçte başvuru yapılabilmesi için belirlenen şartlar, Komisyonun etkinliğini ve bireylerin haklarının korunmasını garanti altına almak için özenle düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, Komisyon, AİHM'ye başvurmadan önce zorunlu bir aşama olarak kabul edilmiştir. Başvuru yapılabilmesi için gerekli şartlar şu şekilde belirlenmiştir: a. Yargı Süreçlerinin Uzun Sürmüş Olması

Makul süre kriteri, davanın karmaşıklığı, tarafların davranışları ve yargı mercilerinin etkinliği gibi unsurlara göre belirlenir.

Komisyon'a başvuru yapılabilmesi için gerekli şartların başında, yargı süreçlerinin makul süreyi aşmış olması gelmektedir. Makul süre kriteri, her somut olaya özgü olarak belirlenir ve davanın karmaşıklığı, tarafların süreçteki davranışları, mahkeme ve icra mercilerinin etkinliği gibi unsurlar dikkate alınarak değerlendirilir.

Bu yaklaşım, hem bireylerin adil yargılama hakkının korunmasını hem de yargı mercilerinin şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde çalışmasını teşvik eder.

Makul sürenin aşılması durumunda, bireylerin yaşadığı mağduriyetlerin hızlı bir şekilde giderilmesi Komisyonun öncelikli hedeflerinden biridir.

b. Mahkeme Kararının Uygulanmaması

Komisyon'a başvurunun temel şartlarından biri, mahkeme kararının geç, eksik ya da hiç uygulanmamış olmasıdır.

Hukuk devleti anlayışının temel unsurlarından biri olan mahkeme kararlarının icrası, bireylerin hak arama özgürlüğünün nihai aşaması olarak değerlendirilir. Bu nedenle, kararların etkin bir şekilde uygulanmaması durumunda bireylerin mağduriyetlerinin giderilmesi, Komisyonun öncelikli hedeflerinden biridir.

c. Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Hakkının Kullanılmış Olması

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru sistemi ile temel hak ve özgürlüklerin korunmasında etkin bir mekanizma sunmakla birlikte, yoğun iş yükü nedeniyle hızlı çözüm sağlama noktasında zaman zaman yetersiz kalmaktadır.

Başvurucunun Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolunu kullanmış olması, ancak dosyanın henüz karara bağlanmamış olması durumunda Komisyon, Anayasa Mahkemesi'nin iş yükünün azaltılması ve bireylerin mağduriyetlerinin daha hızlı çözülmesi amacıyla devreye girmektedir.

Komisyon, bu bağlamda, bireylerin şikayetlerini AİHM'ye taşımadan önce ulusal düzeyde etkili bir çözüme kavuşturmayı amaçlar. Bu süreç, hem mağduriyetlerin

daha hızlı telafi edilmesine hem de ulusal yargı sisteminin işlerliğini arttırmaya yönelik önemli bir adım teşkil etmektedir.

d. Süreçte Doğrudan Zarar Görülmesi

Komisyon'a başvurunun kabul edilebilmesi için, başvuru yargılama sürecindeki gecikmeler veya mahkeme kararlarının uygulanmaması nedeniyle doğrudan zarara uğradığını somut şekilde belgeleyebilmesi gereklidir.

Bu zarar, maddi ya da manevi nitelikte olabilir ve ihlalin birey üzerinde oluşturduğu etkilerin açıkça ortaya konulmasını gerektirir (Maddi ve Manevi Zararların Tazmini İlkesi.).

Maddi zararlar genellikle ekonomik kayıpları içerirken, manevi zararlar bireyin yaşadığı psikolojik rahatsızlık, itibar kaybı veya hak arama özgürlüğünün kısıtlanmasından kaynaklanabilir.

Komisyon, bu tür zararların tazmin edilmesi yoluyla hem bireysel mağduriyetleri giderir hem de adalet sistemine olan güveni arttırmayı hedefler.

2.2. Komisyonun Karar Alma Süreci

Komisyon, yapılan başvuruları detaylı bir inceleme sürecine tabi tutar. Bu süreçte, mahkeme dosyası, deliller ve ilgili tarafların beyanları değerlendirilir [7].

İhlal tespit edilmesi halinde, şu yollar izlenir.

- Tazminat Belirleme
Mağduriyetin boyutuna göre maddi ve manevi tazminatlar belirlenir. Tazminatın miktarı, başvuru yargılamasının türüne ve kapsamına göre değişir.

- Düzenleyici Tedbirler
Yargı süreçlerinde tekrar eden sorunların giderilmesi için ilgili kurumlara önerilerde bulunulur. Örneğin, yargılamaların hızlandırılması için ek kaynak ayrılması veya teknolojik altyapının güçlendirilmesi gibi tedbirler önerilebilir.

- Sonuçların İzlenmesi
Komisyonun kararlarının etkisinin izlenmesi ve gerektiğinde yeniden değerlendirilmesi, mekanizmanın etkinliği açısından kritik önemdedir.

3. 6384 Sayılı Kanun Bağlamında AYM ve AİHM Kabul Edilemezlik Kararları Sonrası Süreç

ÖNEMLİ

3.1. Genel Bilgi

6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapılmadan önce özellikle aşırı uzun yargılama süreleri ve benzeri ihlallerin giderilmesi amacıyla yukarıda bahsedilen ulusal bir tazminat mekanizması oluşturulmasını düzenlemektedir.

3.2. Anayasa Mahkemesi (AYM) Kabul Edilemezlik Kararı

Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı ve mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla 9/3/2023 tarihi itibarıyla Anayasa Mahkemesinde derdest olan bireysel başvurular, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından incelenir.

3.3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kabul Edilemezlik Kararı

AİHM, başvurunun ulusal mekanizmalardan tümünün tüketilmemiş olması veya ulusal tazminat mekanizmasının etkili bir yol olarak kabul edilmesi durumunda kabul edilemezlik kararları verir [8].

6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun'un 5. maddesi bu hususa ilişkin olarak başvurunun, bu düzenlemenin yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içinde yapılması gerektiğini ancak, bu süreyi kaçıranların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle verdiği kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren 1 ay içinde de müracaat edebileceklerini düzenlemektedir. Maddenin 1. ve 2. fıkrası aşağıdaki şekildedir;

"MADDE 5 – (1) Komisyona müracaat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru tarihini ve numarasını gösteren resmi kayıt kabul mektubu, başvuru formu ve diğer ilgili bilgi ve belgelerle birlikte, müracaat edenin kimlik bilgilerini içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır.

(2) Başvuran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Komisyona müracaat edebilir. Bu süre içinde

müracaatta bulunmayanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının kendilerine tebliğinden itibaren bir ay içinde de Komisyona müracaat edebilirler."

4. Sonuç

Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Tazminat Komisyonuna Anayasa Mahkemesi tarafından devredilen bu görev, bireylerin temel haklarının etkin korunması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu mekanizma, bireysel başvuru hakkını daha etkin bir hale getirmekte ve AİHM'e taşınan davaları azaltarak ulusal hukuk sistemini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Ancak bu sistemin başarısı, Komisyonun etkin çalışma sürecine ve yargı reformlarına katkısına bağlıdır.

Gerek Anayasa Mahkemesi gerekse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular sonucunda verilecek kabul edilemezlik kararları sonrasında, belli hak ihlali iddiaları bakımından Adalet Bakanlığı Tazminat Komisyonu'na başvuru imkânı olduğunu göz önünde bulundurmak önem arz etmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Feyza Bilgiç](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Anayasa Mahkemesi, 10.01.2023 Tarihli ve 2023/10 Sayılı karar, Anayasa Mahkemesi Kararları Dergisi, Cilt 10, Sayı 3, s.45-60.
2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Kudla v. Poland, 2000.
3. Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu. Komisyonun Görevleri.
4. Türkiye Barolar Birliği. Makul Sürede Yargılanma Hakkına İlişkin Bilgilendirme
5. Anayasa Mahkemesi, 2020, B. No: 2020/1533 kararı.
6. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Madde 35/1
7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Yıllık Değerlendirme Raporu, 2023.
8. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 56789/15. No'lu karar

“PERAKENDE TİCARETTE UYGULANACAK İLKE VE KURALLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK” YAYIMLANDI

"Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelik," 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a dayanarak hazırlanmış ve perakende ticaret faaliyetlerini düzenlemeyi, tüketiciyi korumayı, piyasa düzenini sağlamayı amaçlayan bir düzenlemedir. Yönetmelik, perakende işletmelerin faaliyet standartlarını, indirimli ve kampanyalı satışlara ilişkin kuralları, taksitlendirme sürelerini ve alışveriş merkezlerinin işleyişine dair esasları belirler.

Tüketiciyi yanıltıcı reklamları ve haksız ticari uygulamaları engellemek, serbest rekabeti desteklemek ve kayıt dışı ekonomiyi önlemek bu düzenlemenin temel hedeflerindedir. Taksitlendirme süreleri ve indirimli satışlar gibi konulara sınırlamalar getirirken, alışveriş merkezlerinde küçük işletmeleri destekleyen hükümler de içermektedir. Ticaret Bakanlığı tarafından denetlenen Yönetmelik, perakende sektörünün değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamak için zamanla güncellenmektedir.

21 Aralık 2024 tarihli ve 32759 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik," perakende ticaret alanında önemli düzenlemeler getirmiştir. Yönetmelik, cep telefonu ve taşıt satışlarında taksitlendirme sürelerini yeniden düzenleyerek yenilenmiş cep telefonları ve belirli fiyat aralıklarındaki taşıtlar için farklı taksit süreleri belirlemiştir.

Buna göre, yenilenmiş cep telefonlarında fiyatı 25.000 TL üzerindeki cihazlar için taksitlendirme süresi 3 ayla sınırlandırılmış, taşıtlarda ise fiyat aralıklarına göre maksimum 48 ay ile taksitlendirme yasağı arasında değişen düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca, Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlarda uygulanacak idari para cezaları konusunda Ticaret Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Bu değişiklikler, tüketici haklarını koruyarak perakende ticarete daha adil ve düzenli bir işleyiş sağlanmasını hedeflemektedir.

PERAKENDE TİCARETTE UYGULANACAK İLKE VE KURALLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1- 6/8/2016 tarihli ve 29793 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesinde yer alan "Kanunun" ibaresinden sonra gelmek üzere "6 ncı," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- Aynı Yönetmeliğin 12/B maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) 22/8/2020 tarihli ve 31221 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yenilenmiş Ürünlerin Satışı Hakkında Yönetmelik uyarınca yenileme merkezleri veya yetkili satıcılarca gerçekleştirilen yenilenmiş ürün niteliğinde olup fiyatı yirmi beş bin Türk Lirasının üzerinde olan cep telefonu satışlarında ve bu nitelikte olmayıp fiyatı yirmi bin Türk Lirasının üzerinde olan cep telefonu satışlarında üç ay,"

"(3) Taksitlendirme süresi; nihai fatura değeri dört yüz bin Türk Lirası ve bu tutarın altında olan taşıt satışlarında kırk sekiz ayı, dört yüz bin Türk Lirasının üzerinde olup sekiz yüz bin Türk Lirasının üzerinde olmayan taşıt satışlarında otuz altı ayı, sekiz yüz bin Türk Lirasının üzerinde olup bir milyon iki yüz bin Türk Lirasının üzerinde olmayan taşıt satışlarında yirmi dört ayı ve bir milyon iki yüz bin Türk Lirasının üzerinde olup iki milyon Türk Lirasının üzerinde olmayan taşıt satışlarında on iki ayı geçemez. Nihai fatura değeri iki milyon Türk Lirasının üzerinde olan taşıt satışlarında taksitlendirme yapılamaz."

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Bu Yönetmeliğe aykırı hareket edenler hakkında Kanunun 18 inci maddesinde öngörülen idari para cezalarını uygulama yetkisi Bakanlığa aittir. Bakanlık idari para cezası uygulama yetkisini taşrada il müdürlüğüne devredebilir."

MADDE 4- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Yönetmelik hükümlerini Ticaret Bakanı yürütür.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241221-3.htm>

İTHALATTA KORUNMA ÖNLEMLERİ

1. Giriş

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktar ve şartlarda ithal edilmesi halinde, bu zarar veya zarar tehdidini ortadan kaldırmak üzere, söz konusu zarar veya zarar tehdidiyle sınırlı ve geçici olmak kaydıyla, uluslararası yükümlülükler ve ülke yararı göz önüne alınarak korunma önlemleri alınmasına ilişkin bazı usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu usul ve esaslar esas itibari ile İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliği, İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Karar 2004/7305 kapsamında düzenlenmiştir.

İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Karar 2004/7305 ile "İthalatta Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu" oluşturulmuş, korunma önlemlerine ilişkin esas unsurlar belirlenmiştir.

İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliği ise soruşturma öncesine, soruşturma sürecine ve soruşturma sonrası alınacak önlemlere ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

2. İthalatta Korunma Önlemlerini Değerlendirme Kurulu'nun Görevleri

Kurul; İthalat Genel Müdürü veya görevlendireceği Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin yanı sıra Bakanlığın Gümrükler, İhracat, Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği genel müdürlüklerinin yetkili birer temsilcisi ile Ticaret

Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nün ilgili Daire Başkanından oluşur.

Kurul'un görevleri şunlardır:

- Soruşturma başlatılıp başlatılmamasına karar vermek,
- Soruşturma süresi içerisinde başvurunun geri çekilmesi durumunda soruşturmanın sürdürülmesine veya sonuçlandırılmasına karar vermek,
- Geçici korunma önlemi alınıp alınmamasına, önlem alınması halinde önlemin türüne, büyüklüğüne ve süresine karar vermek,
- Korunma önlemi alınıp alınmamasına, önlem alınması halinde önlemin türüne, büyüklüğüne ve süresine karar vermek,
- Yürürlükteki korunma önlemlerine ilişkin karar almak,
- Bakanlar Kurulu kararı çıkarılması için öneride bulunmak.

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktar ve şartlarda ithal edilmesi halinde, bu zarar veya zarar tehdidini ortadan kaldırmak üzere, söz konusu zarar veya tehdiye yönelik Kurul tarafından soruşturma başlatılır ve soruşturma neticesinde korunma önlemi alınıp alınmayacağı, önlemin türü ve süresi vb. hususular hakkında karar verilir.

Karar kapsamında "ciddi zarar", yerli üreticilerin durumunda belirgin ve genel bir bozulmanın ortaya çıkmasını; "ciddi zarar

tehdidi" ise yakın bir gelecekte ortaya çıkması açık olan ciddi zarar, ifade eder.

2. Korunma Önlemlerine Yönelik Soruşturma Başlatılması

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktarlarda ithal edildiği iddiasıyla, ilgili gerçek ve tüzel kişiler veya bunların bağlı oldukları Meslek Kuruluşları ya da Odaların yazılı talebi üzerine veya Bakanlık İthalat Genel Müdürlüğü tarafından re'sen ön inceleme başlatılabilir.

Ön inceleme sonuçları Kurulun değerlendirmesine sunulur.

Kurul ön inceleme konusu malın ithalat düzeyi ve koşulları ile ithal eğilimi ve yerli üreticilerin ekonomik durumuna ilişkin unsurları ve beraberinde alınabilecek önlemleri de göz önünde bulundurarak soruşturma açıp açılmayacağına karar verir.

Soruşturma açılmasına karar verildiğinde, bu durum Resmî Gazete'de yayınlanır.

Böylece soruşturma ile ilgili kişilere görüşlerini yazılı olarak sunmaları ve bilgi vermeleri, aynı zamanda savunmalarını yapabilmeleri için bir süre verilir.

Kurul soruşturma boyunca, soruşturma konusu malın ithalatının seyri ve gerçekleşme koşulları ile bu ithalat sonucunda yerli üreticilerin ciddi zarar görüp görmediği veya görme tehdidinin bulunup bulunmadığı konusunda inceleme yapar. Bu incelemede:

- İthalatın hacmi, ithalatta mutlak rakamlar itibariyle ya da yerli üretime veya tüketime göre nispi olarak bir artış olup olmadığı,
- İthalat fiyatları, yerli üreticiler tarafından üretilen benzer veya doğrudan rakip malın fiyatına oranla belirgin bir fiyat düşüklüğü olup olmadığı,

c) Üretim, verimlilik, kapasite kullanımı, satışlar, pazar payı, kar/zarar ve istihdam gibi belli bazı ekonomik göstergelerdeki gelişmelerin benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerindeki etkisi

dikkate alınır.

Soruşturma sonucunda önlem almaya ilişkin karar verilebileceği gibi soruşturma önlemsiz olarak kapatılabilir veya gözetim kararı verilebilir.

3. Geçici Korunma Önlemleri ve Korunma Önlemleri

Yönetmeliğin hem 9. maddesinde düzenlenen geçici korunma önlemleri hem de 10. maddesinde düzenlenen korunma önlemi kapsamında korunma önlemleri; gümrük vergisinde artış yapılması, ek mali mükellefiyet getirilmesi, miktar/değer kısıtlaması, tarife kontenjanı uygulanması veya bunların birlikte uygulanması şeklinde olabilir.

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde, artan miktarlarda ithal edildiği yönünde açık kanıtların bulunduğu ve gecikmenin telafisi güç zararlara yol açabileceği kritik durumlarda ülke yararı göz önüne alınarak, geçici korunma önlemi alınabilir.

Geçici korunma önlemi ile soruşturma sonuçlanıncaya kadar oluşabilecek olası zararların önüne geçilir.

Soruşturma sonuçlanınca ise Yönetmeliğin 10. maddesi kapsamında korunma önlemi kararı alınabilir.

Örneğin, Polietilen Tereftalat Cips İthalatına Yönelik Korunma Önlemi Soruşturmasına İlişkin Özet Sonuç Raporu:

“Bunun yanı sıra, başvuru sahibi yerli üreticinin soruşturma döneminde üretim, satışlar, kapasite ve KKO gibi göstergelerinde dalgalanına olduğu görülmekte olup soruşturma döneminin sonunda yerli üretimin piyasa payında 2015 yılına kıyasla düşüş mevcuttur.

Fakat firmanın 2019 yılında kapasite arttırmasına ve soruşturma konusu ürünün tüketim rakamlarının artmasına rağmen, talebin büyük kısmının ithalat ile karşılandığı, yerli üretimin piyasa payının daha düşük kaldığı, firmanın kârlılık verisinin anılan yılda %71 oranında düştüğü, stokların %140 oranında arttığı anlaşılmaktadır.

Genel itibariyle, firmanın üretimini, satışlarını ve piyasa payını arttırdığı dönemlerde kârlılığında gerileme olduğu, kârlılığın makul düzeyde seyrettiği dönemlerde ise

piyasa payını koruyamadığı anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, PET Cips ithal birim fiyatlarının soruşturma dönemi boyunca yurt içi satış fiyatlarını kırdığı ve baskıladığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, soruşturma konusu ürünün dünya genelinde üretim kapasitesinde öngörülmeleyen şekilde artış olduğu, ülkemiz piyasasının bu dönemde canlılığını koruduğu ve özellikle düşük birim fiyatlı ürünler için cazip bir pazar konumuna geldiği, önlem alınmaması durumunda ithalat artışının artarak devam etmesinin kuvvetle muhtemel olduğu ve bu çerçevede yerli üretim dalının öngörülmeleyen ithalat artışına bağlı olarak ciddi zarar tehdidine maruz kaldığı değerlendirilmektedir....

Sonuç itibariyle, soruşturma konusu ürünün ithalatına karşı korunma önlemi uygulanması için Dünya Ticaret Örgütü Korunma Önlemleri Anlaşması ve ilgili Mevzuat kapsamında gerekli şartların oluştuğu değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, soruşturma konusu ürünün ithalatında 3 yıl süreyle kilogram başına ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmasının, ek mali yükümlülüğün aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde belirlenmesinin ve Mevzuat gereğince önlemin dönemler itibariyle liberalize edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” şeklindedir. [1]

Korunma önleminin süresi, geçici önlemler de dahil dört yılı aşamaz. Ancak korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiğini ve yerli üreticilerin piyasa koşullarına uyum sağlamakta olduğunu gösteren kanıtların tespit edilmesi halinde, önlemin süresi, re'sen veya başvuru üzerine yeniden açılacak soruşturma sonucunda uzatılabilir.

İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Düz Cam İthalatına Yönelik Korunma Önlemi Soruşturmasına İlişkin Özet Sonuç Raporu'nda korunma önlemlerinin uzatılmasına karar verilmiştir. Raporun ilgili kısmı:

“Öte yandan, korunma önleminin yerli sanayi dalı açısından etkilerinin ekonomik göstergelerdeki kârlılığa belirli ölçülerde yansdığı görülmüş ve yerli üreticiler rekabetçi pazara uyum sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalara başlamış ve yatırım planları yapmış, bunların bir kısmını ise hayata geçirmişlerdir.

Bu bakımdan, korunma önleminin süresinin uzatılmaması halinde yerli üreticiler tarafından sürdürülmekte olan yüksek maliyetli kapasite artışının ve ileri teknolojiyle üretim sağlayan yeni hat yatırımlarının sektöre uğraması söz konusu olup, sürdürülen projeler yoluyla, düz camın farklı model ve konseptlerde ürün arzını arttırarak inşaat, mobilya, otomotiv, beyaz eşya sektörlerinin taleplerine cevap verebilme stratejisi zarar görebilecektir.

Sonuç olarak, son dönemde İran menşeli ithalat miktarının yüksek oranlı artış göstermesi ve daha ucuz ithal ürünlerin piyasaya girmesi ve yerli üreticilerin giriştiği yatırımların sonuç vermesi için zamana ihtiyaç olması nedeniyle, mevcut korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiği tespit edilmiştir.” [2]

Süresi uzatılan önlem, başlangıç süresinin sonundaki durumuna kıyasla daha kısıtlayıcı olmayacak şekilde olmalıdır.

Bu uzatma süresi ile korunma önleminin toplam süresi Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülkeler için on yılı aşamayacaktır.

4. Korunma Önlemlerinde Uluslararası Mevzuat: Dünya Ticaret Örgütü Korunma Önlemleri Anlaşması

Dünya Ticaret Örgütü Korunma Önlemleri Anlaşması, GATT 1994 (General Agreement on Tariffs and Trade 1994) 'deki ilkeler ve düzenlemeler gözetilerek harılanmış, koruma önlemlerine ilişkin düzenlemeler içeren uluslararası bir mevzuattır.

Anlaşmaya göre, anlaşmaya üye bir ülke, bir ürünün, kendi topraklarına, benzer veya doğrudan rakip ürünler üreten yerli endüstrinin ciddi zarar görmesine yol açan veya yol açabilecek şartlar altında ve yerli üretime kıyasla mutlak veya nispi olarak çok yüksek miktarlarda ithal edilmekte olduğunu tespit ederse o ürünü korumak için; ancak ciddi zararı önlemek veya gidermek ve intibakı kolaylaştırmak için gerekli olduğu ölçüde koruyucu önlemler uygulayacaktır.

Bu anlaşma kapsamında "ciddi zarar", bir yerli sanayi dalının durumunda belirgin bir genel bozulma anlamına gelmektedir.

Söz konusu anlaşma kapsamında, koruma önlemleri GATT 1994 Madde X uyarınca ilan edilmiş prosedürlere uygun olarak bir soruşturma yapılmasını sonucu uygulanacaktır.

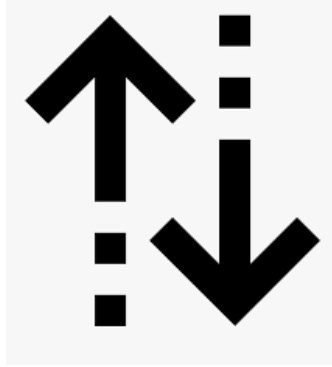
5. Sonuç

Bir malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktarlarda ithal edildiği iddiasıyla, mal hakkında ön inceleme başlatılabilir.

Ön inceleme sonrasında, malın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şekilde artan miktarlarda ithal edildiği yönünde açık kanıtların bulunduğu durumlarda, ülke yararı göz önüne alınarak Kurul tarafından koruma önlemi kararı verilebilmektedir.

Bu önlemler ile yerli üreticiler korunmakta, piyasadaki varlıklarını artırmaya teşvik edilmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Duygu Yaren Yıldırım](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/11/20201113-3-1.pdf>

2. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/11/20211120-19-1.pdf>

SORUŞTURMA SONUCUNDA ÖNLEM ALMAYA İLİŞKİN KARAR VERİLEBİLECEĞİ GİBİ SORUŞTURMA ÖNLEMSİZ OLARAK KAPATILABİLİR VEYA GÖZETİM KARARI VERİLEBİLİR.

TÜRK PATENT VE MARKA KURUMUNDAN “MARKA TESCİL BAŞVURULARINA AİT MAL VE HİZMETLERİN SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ” RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANDI

Söz konusu tebliğin amacı birinci maddede yer aldığı üzere “bu Tebliğin amacı, 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olunan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Nis Anlaşması hükümlerine göre düzenlenen Nis Sınıflandırmasına uygun olarak, Türk Patent ve Marka Kurumuna (Kurum) yapılan marka tescil başvurularında esas alınacak Mal ve Hizmet Sınıflandırma Listesini (Liste) oluşturmak ve bu listeye ilişkin esasları düzenlemektir.”

Tebliğe konu edilen anlaşma 1957 yılında Fransa’nın Nice ilinde imzalanan, markaların ait olduğu sınıfların belirlenmesi ve tescil edilen ve edilecek markaların sınıflandırılmasını sağlamaktadır.

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olunan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Nis Anlaşması hükümlerine göre düzenlenen Nis Sınıflandırmasına uygun olarak, Türk Patent ve Marka Kurumuna (Kurum) yapılan marka tescil başvurularında esas alınacak Mal ve Hizmet Sınıflandırma Listesini (Liste) oluşturmak ve bu listeye ilişkin esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olunan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Nis Anlaşmasına ve 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Mal ve hizmet sınıflandırma listesinin kapsamı ve uygulama

MADDE 3- (1) EK-1’de yer alan listede, mallar 34, hizmetler 11 sınıfta toplanmıştır.

(2) Listede yer alan bazı gruplar genel başlıklar halinde düzenlenmiştir. Bu gruplara ilişkin genel başlıkların, tanımlama kapsamına giren ve ilgili Nis sınıfında bulunan malların veya hizmetlerin tamamını kapsadığı kabul edilir.

(3) Liste, tüm malları ve hizmetleri kapsamaz. Herhangi bir genel başlık kapsamına girmeyen ve listede belirtilmemiş mallara veya hizmetlere marka tescil başvurusunda yer verilmesi durumunda; söz konusu mallar veya hizmetler, listede yer alan, aynı Nis sınıfında bulunan ve benzer nitelik, fonksiyon veya amaca sahip olan mallarla veya hizmetlerle aynı kapsamda değerlendirilebilir.

(4) Sınai Mülkiyet Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen aynı tür malın veya hizmetin tespitinde, EK-1’deki listede yer alan gruplar esas alınır. Ancak, Kurum marka tescil başvurularının veya itirazların incelenmesi aşamalarında bu grupları, aynı tür malın veya hizmetin tespitinde daha dar veya farklı mal veya hizmet gruplarını da içerecek şekilde daha geniş kapsamda değerlendirebilir.

(5) Kuruma yapılan marka tescil başvurularında, EK-1’deki listenin 35 inci sınıfında yer alan “Müşterilerin malları elverişli bir şekilde görüp satın alabilmeleri için ...* mallarının bir araya getirilmesi hizmetleri (belirtilen hizmetler perakende satış mağazaları, toptan satış mağazaları, elektronik ortamlar, katalog ve benzeri diğer yöntemler ile sağlanabilir).” ifadesinde yıldız işaretli (*) kısma mal ya da mal grubu yazılması zorunludur. Bu alana hizmet ya da hizmet grupları yazılamaz.

(6) Kuruma yapılan marka tescil başvurularında, mal ve hizmet listesi olarak bu Tebliğin ve 4 üncü madde ile yürürlükten kaldırılan Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (TPE: 2016/2) ekindeki listelerin aynı anda ve bir arada yazıldığı durumlarda, mal ve hizmet listesi bu Tebliğin EK-1’indeki liste esas alınarak düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 4- (1) 30/12/2016 tarihli ve 29934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ (TPE: 2016/2) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 5- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı yürütür.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/12/20241220-6.htm>

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmayı prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu, Britanya, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur. PLG, Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulamasıdır.

Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TURKEY
Phone : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Fax : +90 212 356 3213
E-mail : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com

Bizi Takip Edin!

